

โครงการสัมมนาวิชาการ

“ประเทศไทยและนโยบายภาษาต่างประเทศ: ความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสในเวทีโลก”

วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ณ ห้องประชุมกำพล อดุลยวิทย์ อาคารสารนิเทศ ๕๐ ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ

ในระบบการศึกษาไทยเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความรู้ของเยาวชนไทยให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง แต่มีอาจจะเลี้ยวได้ว่า ภาษาตะวันตกอื่น ๆ อาทิ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน ก็เป็นภาษาอันทรงอิทธิพลและมีบทบาทสำคัญในเวทีโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาที่ใช้แพร่หลายในยุโรป ในด้านการทูต กฎหมาย การค้า การศึกษา วิทยาศาสตร์ การเกษตร และการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นภาษาสากลและภาษาทางการที่ใช้ในองค์กรระดับโลก อาทิ องค์การสหประชาชาติ สหภาพยุโรป ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO) สหพันธ์ฟุตบอลระหว่างประเทศ (FIFA)

อย่างไรก็ตาม หากประเทศไทยมุ่งเน้นแต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแต่อย่างเดียวย่อมได้มีแนวโน้มนโยบายที่ชัดเจนและขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากรัฐในการวางแผนพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาตะวันตกก็จะทำให้ประเทศชาติเสียผลประโยชน์ อันจะเห็นได้ว่า โรงเรียนมัธยมหลายแห่งมีแนวโน้มจะปิดหรือลดชั้นเรียนภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากปัญหาด้านจำนวนผู้เรียน หากปล่อยให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ก็จะทำให้ประเทศไทยขาดผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตะวันตกและภาษาเฉพาะทาง ถือเป็นวิกฤตทางการศึกษา เพราะในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านกำลังพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่หลากหลาย ประเทศไทยกลับให้ความสำคัญไม่มากพอกับเรื่องดังกล่าว ทั้งในเชิงนโยบายและในทางปฏิบัติ เป็นการขาดดุลด้านทรัพยากรบุคคลและเสียเปรียบทางการศึกษาเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค

สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดนโยบายภาษาต่างประเทศของประเทศไทย และผลกระทบต่อการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส จึงจัดสัมมนาวิชาการในหัวข้อ “ประเทศไทยและนโยบายภาษาต่างประเทศ: ความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสในเวทีโลก” ในวันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมกำพล อดุลยวิทย์ อาคารสารนิเทศ ๕๐ ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษา บุคคลทั่วไป ร่วมรับฟัง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเสนอแนะเกี่ยวกับทิศทางการศึกษาภาษาต่างประเทศในประเทศไทย โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมโลก

กำหนดการสัมมนาวิชาการ

- ๘.๐๐-๘.๕๕ น. - ลงทะเบียน
- ๙.๐๐-๙.๑๕ น. - อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวต้อนรับ
- รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์ อุปนายกสมาคมฯ กล่าวรายงาน
- ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา กล่าวเปิดการสัมมนา
- ๙.๑๕-๙.๓๐ น. “สภาพการเรียนรู้การสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย” โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม อุปนายกสมาคมฯ
- ๙.๓๐-๑๐.๐๐ น. “นโยบายการสอนภาษาตะวันตกและบทบาทของภาษาฝรั่งเศสในระบบการศึกษาไทย” โดย ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๑๐.๐๐-๑๐.๓๐ น. “นโยบายของรัฐบาลฝรั่งเศสในการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาฝรั่งเศส” บรรยายเป็นภาษาอังกฤษ โดย M. Jérémy OPRITESCO ที่ปรึกษาและหัวหน้าฝ่ายวัฒนธรรมและความร่วมมือ สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย
- ๑๐.๓๐-๑๐.๔๕ น. พักรับประทานอาหารว่าง
- ๑๐.๔๕-๑๑.๓๐ น. “บทบาทภาษาฝรั่งเศสในเวทีโลก” โดย ฯพณฯ ดร.วีรชัย พลาศรัย เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์
- ๑๑.๓๐-๑๒.๓๐ น. เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแวดวงภาษาฝรั่งเศส โดยศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สันติ เล็กสุขุม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลป์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ วรรณุญ ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด รองศาสตราจารย์ ดร.ศรปราชญ์ ธนเศรษฐกร รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดร.ชนะวัฒน์ บุณนาต รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนจิตรลดา และอาจารย์จรินทร์ทิพย์ วรภักดิ์ ฝ่ายวิชาการโรงเรียนจิตรลดา
- ๑๒.๓๐ น. ปิดการสัมมนา รับประทานอาหารกลางวัน

การสัมมนาวิชาการ

“ประเทศไทยและนโยบายภาษาต่างประเทศ: ความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสในเวทีโลก”

วันศุกร์ที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ณ ห้องประชุมกำพล อดุลยวิทย์ อาคารสารนิเทศ ๕๐ ปี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

การบรรยาย หัวข้อ “นโยบายการสอนภาษาตะวันตกและบทบาทของภาษาฝรั่งเศสในระบบการศึกษาไทย”

โดย ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วันนี้เป็นส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้รับเชิญมาร่วมในงานสัมมนาวิชาการครั้งนี้ จะกล่าวในประเด็นเรื่องของนโยบายในการสอนภาษาตะวันตกและบทบาทของภาษาฝรั่งเศสในการศึกษาไทย ประเด็นที่จะพูดในช่วงนี้มี ๔ เรื่องด้วยกัน

เรื่องแรกคงจะสอดคล้องในการย้อนเวลาถึงวิวัฒนาการของการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน รวมไปถึงในอนาคตซึ่งเป็นนโยบายและมาตรการของ สพฐ. ส่วนที่ ๒ ความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสในมุมมองและประสบการณ์ของ สพฐ. และประสบการณ์ส่วนตัวที่มีโอกาสได้ไปร่วมในเวทีนานาชาติ หัวข้อที่ ๓ เรื่องนโยบายและมาตรการของ สพฐ. ในการพัฒนาการสอนภาษาฝรั่งเศส หัวข้อที่ ๔ เป็นบทสรุปส่งท้าย

ในส่วนแรกผมจะขอเรียนเสริมที่ท่านวิทยากร รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม ได้กล่าวในตอนต้น ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในทุก ๆ วงการ เพราะนอกจากภาษาจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแล้วยังเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้น และกำลังจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้นไม่ต้องสงสัยเลยว่าภาษายังมีบทบาทในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น ภาษาไม่ได้แค่เป็นเครื่องมือสื่อสารแต่ยังเข้าไปถึงในเรื่องของจิตใจของคนต่างวัฒนธรรมและภาษา การที่เราพูดภาษาของเราได้ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันเพราะเป็นเครือข่ายของความร่วมมือที่จะเกื้อกูลกัน ดังนั้นในวงการต่าง ๆ เช่น การค้า เศรษฐกิจ การเมือง การที่เราไม่เสียเปรียบในเรื่องของภาษาจะทำให้เรามีโอกาสประสบความสำเร็จในการเจรจามากขึ้น นอกจากนี้ ภาษาจะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การที่เราจำกัดตัวอยู่เฉพาะภาษาใดภาษาหนึ่งย่อมหมายถึงการที่เราจำกัดอนาคตและศักยภาพของประเทศในภาพรวมด้วย ในการประชุมเวทีต่าง ๆ การที่เราไม่รู้ภาษาทำให้ขาดความมองอาจที่ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับนานาชาติ ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคที่เรากำลังจะก้าวเข้าสู่เวทีนานาชาติ

เมื่อกล่าวถึงภาษาฝรั่งเศส ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่มีบทบาทและความสำคัญในเวทีโลกอย่างแน่นอนถึงแม้ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยจะเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นหลักเพื่อให้ทุกคนพูดภาษาอังกฤษได้ในการสื่อสารและทางวิชาการ รวมทั้งกระแสของประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียที่มีความนิยมในเรื่องการเรียนภาษาจีน บาหลี ญี่ปุ่นมากขึ้น จึงทำให้รู้สึกว่าการเรียนภาษาฝรั่งเศสถดถอยลงไปบ้าง แต่ความจริงแล้วหากเรามองในภาพกว้าง ท่านที่มีประสบการณ์ในระดับนานาชาติหรือระดับโลกจะยืนยันได้ว่าความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสไม่ได้ลดน้อยถอยลงไป ตามที่ รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม กล่าวในตอนต้นว่าภาษาฝรั่งเศสเข้ามาในระบบการศึกษาของไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งแรกของประเทศไทยคือ มีการจัดระบบการศึกษาจากเดิมที่จัดในวังหรือในวัดมาเป็นการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

เต็มระบบ มีหลักสูตรการเรียนการสอน มีแบบเรียน มีการสอบเกิดขึ้น การสอนภาษาฝรั่งเศสก็เริ่มต้นเข้าสู่ระบบการศึกษาของประเทศไทย แต่ว่าการสอนในสมัยนั้นยังอยู่ในวงจำกัดคือ เป็นการสอนโดยครูที่เป็นเจ้าของภาษา คุณภาพการเรียนการสอนแทบจะเป็นการเรียนแบบตัวต่อตัว ถึงแม้ผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสจะมีจำนวนน้อยแต่มีคุณภาพสูงและบุคลากรเหล่านี้สามารถใช้ภาษาฝรั่งเศสได้อย่างดีเยี่ยม ตรงนี้เป็นประเด็นที่เราต้องคำนึงถึงแนวนโยบาย จากนั้นไปหากเราจะส่งเสริมเรื่องของภาษาต่างประเทศ ภาษาฝรั่งเศสนั้นเราจะเน้นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพระดับใด เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และเกิดประสิทธิภาพด้วย ซึ่งประเด็นนี้ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนปัจจุบัน ท่านจาตุรนต์ ฉายแสง ได้คำนึงถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่เวทีนานาชาติ เป็นเรื่องของการตัดสินใจทิศทางในเชิงนโยบายว่าจะให้คนไทยทุกคนหรือคนไทยจำนวนหนึ่งเป็นแกนคนเรียนภาษาต่างประเทศที่หลากหลาย หรือว่าเราจำเป็นที่จะต้องหาจำนวนคนไทยหรือนักเรียน นักศึกษาจำนวนหนึ่งที่ไม่มากเกินไป แต่มีความรู้ความสามารถในระดับดีเยี่ยมสามารถที่จะเป็นมืออาชีพ เป็นนักกฎหมาย และนักวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ได้ ดังนั้นเป็นประเด็นที่ประชุมให้ข้อคิดเห็นหรือข้อสรุปได้ เป็นเอกสารผลสรุปการสัมมนาเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการต่อไป ในยุคต่อมาภาษาฝรั่งเศสได้เข้าไปอยู่ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทย ก็มีวิวัฒนาการหลายยุคหลายสมัย รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม ก็ได้กล่าวไปแล้วว่า หลักสูตรภาษาฝรั่งเศสมีหลายฉบับ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ ถึง ๒๕๐๓ ซึ่งหลักสูตรในช่วงนั้นเริ่มให้ความสำคัญหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสเป็นการสอนรายวิชา ที่เน้นสมรรถนะการฟัง พูด อ่าน เขียน หลักสูตร ๒๕๒๔ นั้นได้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ต่อยอดขึ้นไป โดยคาดหวังว่า การเรียนภาษาฝรั่งเศสนอกจากเพื่อการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน ยังต้องสามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพื่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้นและรวมถึงการใช้ภาษาเพื่ออาชีพ ปัจจุบันยุคของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเรามีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับ ๒๕๔๒ พร้อมกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี ๒๕๔๔ มีการจัดหลักสูตรแกนกลางในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหมายถึงว่านักเรียนทุกคนจะต้องเรียน Core Subject ๗๐% และ ๓๐% สำหรับวิชาเลือกภาษาต่างประเทศ รวมทั้งภาษาฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในวิชาเลือกที่จัดขึ้นตามความพร้อมและศักยภาพของโรงเรียน ซึ่งตรงนี้เองเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญประกอบกับกระแสความนิยมของภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เข้ามาในช่วงนั้น ทำให้จำนวนผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสตามโรงเรียนต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่น้อยลง เนื่องจากต้องแข่งขันกับอิทธิพลของภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลี หากเรามองในเชิงนโยบายของประเทศ เราจะต้องมีการบริหารจัดการบางอย่างเพื่ออนาคตของประเทศใน ๑๐ หรือ ๒๐ ปี เพื่อให้มีการกำกับในเชิงนโยบายด้วย เพราะหากเราปล่อยให้การเรียนระบบภาษาเป็นไปตามกระแสและความนิยมจะทำให้เกิดผลกระทบดังที่กล่าวมา จำนวนตัวเลขที่รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม แสดงให้ดูนั้น มีผู้เรียนภาษาฝรั่งเศส ๔๐,๐๐๐ กว่าคน มีโรงเรียนสอนภาษาฝรั่งเศส ๓๐๐ กว่าแห่งซึ่งถือว่าไม่สูงมากเมื่อเราดูตัวเลขในปัจจุบันทำให้เรามีความวิตกกังวลมากขึ้น ซึ่งหากเราไม่จัดการเชิงนโยบายให้เกิดแรงจูงใจยังทำให้สถิติลดลงไปอีก ใน พ.ศ. ๒๕๕๖ มีจำนวนนักเรียนภาษาฝรั่งเศส ๒๓,๐๐๐ กว่าคนจากโรงเรียน ๒๔๒ แห่ง เป็นโรงเรียนของ สพฐ. ๒๑๒ แห่ง โรงเรียนเอกชน ๓๐ แห่ง จำนวนครูในสังกัด สพฐ. ๔๑๖ คน ซึ่งเป็นครูที่ใกล้เกษียณอายุประมาณ ๕๐-๖๐ ปี ซึ่งเราจะต้องหาคุณครูรุ่นใหม่มาทดแทน นี่คือสภาพการณ์ของภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยในปัจจุบัน โดยสรุป เราคาดหวังการเรียนการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ทางด้านภาษาอยู่ ๓ วัตถุประสงค์ คือ ๑) เรียนรู้เพื่อใช้ในการสื่อสาร ๒) เรียนรู้เพื่อแสวงหาความรู้ ๓) เครื่องมือในการเชื่อมวัฒนธรรม

ทางด้านรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการได้วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ผ่านมาพบว่าคุณภาพภาษาฝรั่งเศสมีแต่จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งนักเรียนและนักศึกษาไม่ทราบข้อมูลตรงนี้จึงอาจทำให้สนใจในภาษาอื่น ๆ แทน

เพราะว่าภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาราชการจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจำนวน ๒๙ ประเทศ เป็นภาษาที่มีคนพูดมากเป็นอันดับ ๓ แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มที่คนจะพูดภาษาฝรั่งเศสมากขึ้น นอกจากนี้ ประเทศฝรั่งเศสเป็นมหาเศรษฐกิจอันดับ ๔ ของโลก และจากประสบการณ์ส่วนตัวที่เคยเข้าร่วมการประชุม UNESCO หลายครั้ง ทำให้ทราบว่าคนที่มีความรู้หรือทักษะภาษาฝรั่งเศส มีความมองอาจและบทบาทกว้างกว่าภาษาอังกฤษ หากเราจะสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส นักวิชาการได้วิเคราะห์ว่าคนที่มีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสามารถเรียนภาษาฝรั่งเศสได้ง่ายขึ้น เนื่องจากรากศัพท์ของทั้ง ๒ ภาษามาจากละตินเหมือนกันกว่า ๕๐% จึงเป็นโอกาสที่ดีของนักเรียนไทยที่เรียนภาษาอังกฤษจะสามารถเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่ ๓

นอกจากนี้ ทางด้านอาชีพมีองค์ความรู้มากมายที่เราจะเรียนรู้จากประเทศฝรั่งเศสหรือประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส ทั้งด้านอาหาร แฟชั่น ศิลปกรรม และภาพยนตร์ ส่วนของทิศทางและนโยบายของ สพฐ. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส สพฐ. ได้รับการเรียนรู้จากสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยในการให้ทุนการศึกษาแก่ผู้สมัครเรียนทุนด้านการสอนภาษาฝรั่งเศส ซึ่งจะมีการจัดสรรทุน ๔ รุ่นด้วยกันใน พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๖๖๐ ซึ่งเป็นทุนเพื่อศึกษาอบรมการสอนภาษาฝรั่งเศส ณ ประเทศฝรั่งเศสเป็นเวลา ๒-๔ เดือน นอกจากนี้ สพฐ. มีโครงการผลิตครูไทยเพื่อสอนภาษาที่ ๒ ซึ่งกำลังรับสมัครนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาฝรั่งเศสจำนวน ๑๕ ทุน เป็นระยะเวลา ๔ ปี ๔ รุ่น ๖๐ ทุน ซึ่งผู้ได้รับทุนจะได้รับการอบรมด้านการสอนภาษาและพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญภาษาฝรั่งเศสเป็นเวลา ๑ ปี ๖ เดือน จะมีการอบรมในประเทศไทยและฝรั่งเศส หากผู้ใดไม่มีวุฒิการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรซึ่ง สพฐ. จะจัดให้ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจนจบการศึกษาและได้รับใบประกอบวิชาชีพ และได้รับบรรจุในตำแหน่งครูภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนสังกัด สพฐ. ต่อไป สำหรับนักศึกษามีโอกาสได้รับทุน ๑ ทุน ยังมีโอกาสรับสมัครทุนในรุ่นที่ ๔ เช่นกัน

ประเด็นสำคัญที่สุดคือ ในเรื่องของนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ เพราะว่าเรากล่าวถึงความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสแต่ไม่มีมาตรการที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ในปรากฏการณ์ช่วงหลังนี้แม้จะแสดงการขาดแคลนครูฝรั่งเศสก็จริง แต่เวลาสอบคัดเลือกแต่งตั้งครูภาษาฝรั่งเศส ปรากฏว่าความต้องการครูภาษาฝรั่งเศสอยู่ในระดับท้าย ๆ ของรายการ ซึ่งครูภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เป็นลำดับต้น ๆ และได้รับการเรียกบรรจุก่อน เช่น ทำให้อัตราที่ว่างไม่พอบรรจุครูที่สอนภาษาฝรั่งเศส นี่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เรื่องนี้จึงเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนรุ่นใหม่และบุคลากร จึงต้องมีนโยบายเฉพาะ เช่น การจัดสรรอัตรากำลังเป็นการเฉพาะเป็นข้อตกลงอายุการเกษียณราชการในแต่ละปี เช่น มีคุณครูเกษียณ ๑๐๐ อัตรา ก็จะต้องเตรียมการจัดสรรเป็นการเฉพาะเพื่อให้มีครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลนเข้าไปทดแทน เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นไปอย่างราบรื่น หรือมีการส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาไปสู่ระดับความเป็นเลิศจึงน่าจะมีการสอนภาษาฝรั่งเศสในระดับต้น ๆ มากขึ้น เพราะตอนนี้มีการสอนแค่ในระดับมัธยมปลาย หรืออาจจะสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตามความพร้อม ในเรื่องของ การทดสอบในระดับประเทศ National Test หรือ O-NET ในปัจจุบันไม่มีการสอบวิชาภาษาฝรั่งเศสเนื่องจากจำนวนผู้เรียนไม่มาก แต่อย่างไรก็ตามยังมีการสอบความถนัดหรือ PAT ยังมีความสำคัญในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยอยู่ อีกประการหนึ่งเพื่อเป็นการส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดสมรรถนะของผู้เรียน ปัจจุบันได้มีการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ทดสอบที่เป็นระดับสากลหรือที่เรียกว่า DELF A1 สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ A2 สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีข้อตกลงร่วมกับสถานทูตฝรั่งเศสเพื่อจัดสมรรถนะของผู้เรียนดังกล่าวเปรียบเทียบกับ การสอบ IELTS หรือ TOEFL ของภาษาอังกฤษ อีกประการหนึ่งคือระบบการแนะแนว

หากนักเรียนไม่ได้รับข่าวสารจากคุณครูซึ่งใกล้ชิดกับนักเรียน โอกาสที่นักเรียนจะสนใจเรียนก็เป็นไปได้ยาก ระบบการแนะแนวที่ดีจะเป็นการส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาฝรั่งเศสในวงกว้าง ทั้งหมดนี้เป็นทิศทางและนโยบายของ สพฐ. เกี่ยวกับภาษาฝรั่งเศส จากข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษาพบว่าไม่มีผู้ใดตกงานเลยได้งานที่ดี เช่น กฎหมาย โรงแรม วิทยาศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม อาหาร แฟชั่น การท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลตรงนี้สามารถนำไปกระจายให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจ เพราะปัจจุบันพบว่ามียุติบัตรจำนวนมากที่ตกงาน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ให้มีการเรียนภาษาฝรั่งเศสให้กว้างขวางก้าวหน้าต่อไป

การบรรยาย หัวข้อ “บทบาทและความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสในเวทีโลก”

โดย ฯพณฯ ดร.วิรัช พลาศรี

เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์

เวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ๑. ความสัมพันธ์ตัวต่อตัว หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศที่เราเรียกว่า ทวิภาคี ๒. อีกประเภทหนึ่งคือพหุภาคี คือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างหลายประเทศซึ่งทวิภาคีและพหุภาคีในเรื่องการทูตมีวิธีการทำงานต่างกัน วิธีคิดต่างกัน แต่ภาษาฝรั่งเศสมีบทบาททั้ง ๒ ส่วน ยกตัวอย่างเช่น ทวิภาคีทูตของไทยประจำประเทศเนเธอร์แลนด์ต้องดูแลความสัมพันธ์ในเนเธอร์แลนด์ พหุภาคี หมายถึง ประเทศต่าง ๆ มารวมกันเช่น องค์การระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติ องค์การการค้าโลก เช่นตอนนี้เป็นผู้แทนถาวรของไทยในองค์การห้ามอาวุธเคมี เป็นองค์กรที่แตกต่างจากองค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นโลกของพหุภาคีซึ่งองค์กรแบบนี้มีมากมายและมีผลต่อชีวิตประจำวันของเราด้วย เช่น คนสูบบุหรี่จะเห็นว่าราคาบุหรี่แพงขึ้น หน้าซองมีรูปต่าง ๆ เป็นผลมาจากองค์กร WHO ซึ่งเป็นโลกพหุภาคีคำถามที่เราตั้งคือ ภาษาฝรั่งเศสยังใช้ได้หรือเปล่าในเวทีโลก ซึ่งผมจะตอบในตอนท้าย สำหรับผมการเรียนภาษาฝรั่งเศสเริ่มต้นที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ มศ. ๓ เรียนโดยไม่ได้เอาคะแนนแต่ตั้งใจเรียน ปัญหาภาษาฝรั่งเศสของผมคือ การพูดและการฟัง ผมจะเสนอความคิดเป็น ๓ แนว

๑. ผมเชื่อว่าบทบาทภาษาฝรั่งเศสในเวทีระดับโลกยังมีอยู่และเป็นปัจจัยที่เพิ่มศักยภาพของบุคคลที่ทำงานในเวทีโลก

๒. ผมเชื่อว่าบทบาทภาษาฝรั่งเศสในเวทีระดับโลกแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับแต่ละเวทีเพราะมีหลายปัจจัย

๓. ผมเชื่อว่าบทบาทภาษาฝรั่งเศสมีสูงมากในหลายสาขา

ภาษามี ๔ ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในระดับทวิภาคีใครพูดภาษาฝรั่งเศสได้ก็สามารถเข้าถึงประเทศต่าง ๆ ที่พูดภาษาฝรั่งเศสได้ง่ายกว่าใช้ภาษาอังกฤษ เช่น เบลเยียม สวิตเซอร์แลนด์ แคนาดา หรือประเทศที่ภาษาฝรั่งเศสมีอิทธิพลสูง เช่น ในประเทศเนเธอร์แลนด์หรือโปรตุเกส สเปนหรืออิตาลี สำหรับพหุภาคี เช่น สหประชาชาติ องค์การการค้าโลก การพูดภาษาฝรั่งเศสเป็นแทคติที่สำคัญใช้ประโยชน์ได้ เช่น ประชาชนที่ประชุมเป็นคนฝรั่งเศสหรือใช้ภาษาฝรั่งเศส หากเราพูดภาษาฝรั่งเศสเสมือนให้การเคารพเขาด้วย การฟังเป็นสิ่งสำคัญจะช่วยให้เราเข้าใจในสิ่งที่เขาคุยกัน แม้บางครั้งจะได้ยินในสิ่งที่ไม่ได้ตั้งใจจะฟังก็สามารถช่วยให้เรารู้บริบทตลอดเวลา ในโลกพหุภาคีมีความสำคัญ เช่น ในบางเรื่องที่ต้องพูดโดยใช้ภาษาฝรั่งเศสจะช่วยให้เราได้ใจความมากกว่าฟังผ่านล่ามภาษาอังกฤษ จีน สเปน รัสเซีย หรือภาษาใด ๆ ก็ตาม หรือบางเรื่องมีขั้นตอน

หรือมีที่มาจากภาษาฝรั่งเศส หรือเป็นปัจจัยสำคัญของเรื่องนั้น เช่น เรื่องสิ่งบ่งชี้จากภูมิศาสตร์ คือชื่อสถานที่ที่เรากำหนด เช่น ไวน์ เนยแข็ง ประเทศฝรั่งเศสเป็นต้นตำรับแนวคิด หรือเรื่องกฎหมายซึ่งมีที่มาจากภาษาฝรั่งเศส และมาจากกฎหมายฝรั่งเศสและเป็นที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศ การเจรจาในองค์การการค้าโลกการฟังภาษาฝรั่งเศสได้จะช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้น ต่อมาเรื่องการเขียนในประเทศทวีปาคี การเขียนจดหมายต่าง ๆ เป็นภาษาฝรั่งเศสย่อมได้รับการพิจารณาที่ดี เขารู้สึกว่าท่านพยายามเขียนแม้จะเขียนผิดไปบ้าง หรือการเขียนบทความทางวิชาการเป็นภาษาฝรั่งเศสในบางประเทศจะได้ประโยชน์มากกว่าภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผมจะมีบทความเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศสโดยเฉพาะ การเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศสอาจเป็นประโยชน์อย่างมากหากเรารู้ว่าผู้รับสารเป็นคนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส ในเวทีพหุภาคีการเขียนสำคัญมาก ตัวอย่างรัฐมนตรีมติดความมั่นคง ๒๕๒ ที่อิสราเอลเป็นต้นต่อการแก้ปัญหาตะวันออกกลาง เช่น หัวข้อเรื่องการให้อิสราเอลถอนทหารออกจากพื้นที่ โดยการใช้ภาษาอังกฤษท่านจะไม่รู้ว่าให้อถอนทหารจำนวนเท่าไร ลองมาดูภาษาฝรั่งเศสบอกได้ชัดเจนว่าคือให้ทหารออกให้หมด ตัวอย่างความชัดเจนของการเขียนด้วยภาษาฝรั่งเศส การอ่านมีความสำคัญในทวีปาคีอย่างแน่นอน เช่น ในประเทศเนเธอร์แลนด์ซึ่งได้รับอิทธิพลจากประเทศเบลเยียม เอกสารหลาย ๆ อย่างจะเขียนมาเป็นภาษาฝรั่งเศส หากท่านแปลไม่เข้าใจจะเป็นปัญหา ในเวทีพหุภาคีภาษาฝรั่งเศสมีประโยชน์มากแม้ว่าบางครั้งจะไม่ใช้ภาษาแรกที่เราอ่านออกเสียงขึ้นนั้นออกมา อย่างสหประชาชาติจะต้องมี ๕ ภาษา อย่างไรก็ตาม การอ่านภาษาฝรั่งเศสได้จะทำให้เราเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งขึ้น เอกสารจำนวนมากในองค์การระหว่างประเทศร่างขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ บางครั้งอ่านแล้วไม่เข้าใจ คือ มีคำคุณศัพท์ขยายคำนามซ้อนกันหลายครั้ง ภาษาอังกฤษเอาคำนามมาไว้ข้างหน้าเป็นคำคุณศัพท์และมีคำคุณศัพท์อยู่ข้างหน้าต่อ ๆ กัน แต่ภาษาฝรั่งเศสต้องจับเรียงแต่ละตัว เดิม e เดิม s ให้เห็น เราจะรู้ว่าคุณศัพท์ไหนขยายอันไหน เพราะฉะนั้นการอ่าน text ขององค์การระหว่างประเทศถ้าท่านอ่านภาษาฝรั่งเศสได้ท่านจะเข้าใจกระจ่างกว่าคนที่อ่านเฉพาะภาษาอังกฤษ นั่นก็คือเรื่องฟัง พูด อ่าน เขียน ในองค์การต่างประเทศและในเวทีพหุภาคีความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสก็ยังมีอยู่และเป็นการเพิ่มศักยภาพของนักการทูตหรือผู้ปฏิบัติงาน

ในส่วนที่ ๒ บทบาทฝรั่งเศสแตกต่างกันไปในแต่ละเวทีมีอยู่ ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ ในเวทีพหุภาคีเป็นวัฒนธรรมขององค์การ องค์การระหว่างประเทศแต่ละองค์การไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะที่มา จุดเริ่มต้น เพราะฉะนั้นอิทธิพลหรือความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสจะแตกต่างกันไป เช่น องค์การ UNESCO ภาษาฝรั่งเศสมีบทบาทสูงมาก เพราะ UNESCO ตั้งอยู่ที่กรุงปารีส และเป็นเรื่องของศิลปวัฒนธรรมซึ่งประเทศฝรั่งเศสมีความเชี่ยวชาญสูง แต่ในบางองค์กรไม่ใช่อย่างนั้น เช่น องค์การการค้าโลกซึ่งเกิดจากการคิดริเริ่มของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นพวกแทรกซ้อน ซึ่งมีวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันจึงทำให้บทบาทของภาษาฝรั่งเศสเป็นรอง หรือในศาลโลกจะมีการใช้ภาษาฝรั่งเศสก่อนภาษาอังกฤษ เพราะศาลโลกเริ่มก่อตั้งหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งชื่อเดิมคือ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งเกิดขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญภาษาฝรั่งเศส ซึ่งทำให้ศาลโลกนิยมใช้ภาษาฝรั่งเศส ในแต่ละองค์กรก็มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งอิทธิพลของภาษาฝรั่งเศสก็แตกต่างกันไป เป็นต้น ปัจจัยที่ ๒ ที่กำหนดบทบาทของภาษาฝรั่งเศสในองค์การระหว่างประเทศคือสาระสำคัญของเรื่อง เรื่องบางเรื่องใช้ภาษาอื่นพูดก็ไม่ได้ใจความเหมือนใช้ภาษาฝรั่งเศส ตรงกันข้ามเรื่องบางเรื่องอาจจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษพูดมากกว่าภาษาฝรั่งเศส เช่น ในองค์การการค้าโลกซึ่งบทบาทของภาษาอังกฤษมีมากกว่าภาษาฝรั่งเศส ยกตัวอย่างคำคำหนึ่ง ซึ่งในภาษาฝรั่งเศสหาคำมาแทนไม่ได้เพราะไม่มีคำนี้ในภาษาฝรั่งเศส คือคำว่า “anti-dumping” หมายถึง ขายของในราคาที่ต่ำกว่าทุน ซึ่งคำนี้เกิดในพวกนักกฎหมาย (Anglo-Saxons) ซึ่งภาษาฝรั่งเศสใช้ทับศัพท์คำนี้ว่า “anti-dumping” ซึ่งการใช้ภาษาฝรั่งเศสในเวทีโลกก็ต้องใช้ให้เหมาะสม ส่วนที่ ๓ ภาษาฝรั่งเศสยังมีบทบาทในหลายสาขา ในวิชาชีพภาษาฝรั่งเศสมีบทบาทมากใน ๒ สาขา คือ ๑. พิธีการทูต ๒. กฎหมาย ในพิธีการทูตภาษาฝรั่งเศสมี

บทบาทสูง เช่น ในการจัดเลี้ยง การใช้มารยาท การจัดวางอุปกรณ์ การเสิร์ฟ การวางบัตรรายการอาหารควรเป็นภาษาฝรั่งเศสจะได้รับการยกย่องจากแขกที่มา แต่หลาย ๆ อย่างบางครั้งคนชอบใช้ภาษาอังกฤษซึ่งมันใช้ไม่ได้ เช่น ชื่ออาหาร บางครั้งการใช้ภาษาอังกฤษแทนก็เกิดปัญหาพิมพ์ผิด เช่น “consommé” ซึ่งหลายคนที่ใช้ภาษาอังกฤษเขียนเป็น “consume” ซึ่งตอนนี้ใช้แบบผิด ๆ กันอย่างแพร่หลาย แม้แต่โรงแรมในกรุงเทพฯ หรือโรงแรมทั่วโลก นี่คือการผิดพลาดที่เกิดขึ้น ซึ่งหากเราใช้บัตรรายการอาหารเป็นภาษาฝรั่งเศสที่ถูกต้องยังได้รับการยกย่องจากแขกที่มาว่ามีความตั้งใจในการเลี้ยงต้อนรับ หรือในการเขียนชื่อไวน์หากไม่มีความรู้ภาษาฝรั่งเศสมีโอกาสเขียนผิดสูงมาก ภาษาฝรั่งเศสยังมีความสำคัญเรื่องอื่น ๆ ในด้านการทูต เช่น ตัวย่อบัตรเชิญงานเลี้ยงด้านมุขมาล่าง “p.m.” ย่อมาจาก “pour mémoire” ซึ่งเป็นการยืนยันการเข้าร่วมงานเลี้ยง การให้นามบัตรจะใช้คำว่า “p.p.c” (pour prendre congé) ซึ่งในวงการทูตยังใช้กันอยู่ แต่ปัญหาฝรั่งเศสในด้านนี้คือ ได้พัฒนาเสมือนละติน คือภาษาที่ตายแล้ว คือคนใช้ท่องจำเอาโดยไม่รู้จักการพลิกแพลง เช่น คำว่า “aide-mémoire” ก็จะไม่สามารถเขียนหรือใช้ได้ถูกต้องหากคนใช้ไม่ได้เรียนภาษาฝรั่งเศส ในวงการกฎหมายภาษาฝรั่งเศสมีความสำคัญสูงเพราะสามารถชี้ชัดได้และมีความรัดกุม ไม่มีช่องว่าง ซึ่งแตกต่างจากภาษาอังกฤษที่มีความคลุมเครือ เช่น คำว่า “jurisdiction” แปลว่า อำนาจและเขต ในภาษาฝรั่งเศสใช้คำว่า “compétence” หมายถึง ตัวอำนาจที่เป็นนามธรรม แต่หากหมายถึงพื้นที่ที่ศาลใช้อำนาจจะใช้คำว่า “resort” ซึ่งภาษาอังกฤษมีคำว่า “jurisdiction” มีความซ้อน หรือคำว่า “legal” ในภาษาอังกฤษซึ่งแปลได้ ๒ อย่าง ในภาษาฝรั่งเศส ๑. legal แปลว่า ถูกต้องตามกฎหมาย ๒. juridique แปลว่า เกี่ยวกับกฎหมาย เมื่อไหร่ที่เราต้องการความคลุมเครือที่สร้างสรรค์ในด้านกฎหมายเพื่อให้มันมีทางออกบ้าง ภาษาอังกฤษก็จะมีบทบาท แต่หากเมื่อไหร่จะให้มีความชัดเจนและหนักแน่นก็จำเป็นต้องใช้ภาษาฝรั่งเศส นอกจากนี้ ภาษาฝรั่งเศสไม่สามารถถูกทดแทนโดยภาษาอังกฤษได้ เช่น ภาษาอังกฤษอาจจะต้องพูด ๒-๓ ประโยค แต่ภาษาฝรั่งเศสใช้แค่ ๑ คำ เช่น คำว่า *dispositive* ในภาษาฝรั่งเศสในบริบทกฎหมายหมายถึงคำพิพากษาในส่วนของศาลตัดสินซึ่งจะปรากฏสั้น ๆ ในตอนท้ายของคำตัดสินประมาณ ๑ ย่อหน้า ซึ่งภาษาอังกฤษพยายามจะใช้คำว่า ๑. Operative part ๒. Operative course ซึ่งศาลทุกที่ทั่วโลกใช้คำว่า “dispositive” ซึ่งในด้านกฎหมายภาษาฝรั่งเศสในลักษณะนี้มีอยู่หลายคำมาก สำหรับผมเชื่อว่าภาษาฝรั่งเศสจะมีบทบาทเช่นกันในสาขาอื่น ๆ เช่น สาขากฎหมาย การแพทย์ ดังนั้น ผมสรุปได้ว่าภาษาฝรั่งเศสยังมีประโยชน์และยังใช้ได้ขึ้นอยู่กับกาลเทศะ ซึ่งการที่เรามีความรู้ทั้ง ๒ ภาษา คือ ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส จะทำให้เราได้เปรียบคนอื่น แต่เราต้องมีทักษะและความรู้ในการใช้อย่างถูกต้องและแม่นยำ แน่นอนว่าบทบาทของครู อาจารย์ ย่อมมีความสำคัญเช่นกัน เพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักเรียนและนักศึกษาในอนาคตต่อไป

เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแวดวงภาษาฝรั่งเศส โดย

๑. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สันติ เล็กสุขุม
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ วรรณุญ
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรปราชญ์ ธโนศวรรยางกูร
๔. ดร.ชนวิวัฒน์ บุนนาค
๕. อาจารย์จรินทร์ทิพย์ วรกิจสวัสดิ์
๖. รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลป์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนจิตรลดา
ฝ่ายวิชาการโรงเรียนจิตรลดา
อุปนายกสมาคมครูภาษาฝรั่งเศส ผู้ดำเนินรายการ

การสัมมนาในครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อมาอภิปรายเพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์โดยเชิญผู้รอบรู้ในด้านศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศสในการทำงาน เช่น ๑. ด้านการท่องเที่ยว ๒. ด้านเกษตรและเทคโนโลยี ๓. ด้านกฎหมาย ๔. ด้านศิลปวัฒนธรรม ๕. ด้านการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม ถาม “อยากทราบทัศนคติของท่านเกี่ยวกับบทบาทของภาษาฝรั่งเศสในสายงานของท่าน และความสำคัญในระบบการศึกษาไทยว่ายังคงเครื่องมือหรือมีทางออกอย่างไร และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อผู้สอนเพื่อนำไปแนะแนว”

รองศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ วรัญญู

ในแวดวงกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายภายในหรือกฎหมายมหาชน ซึ่งตัวกระผมได้ดำรงตำแหน่งตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดได้โดยผลของภาษาฝรั่งเศสโดยแท้ ในวงการกฎหมายมหาชนและศาลปกครองมีต้นแบบมาจากประเทศฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาลปกครอง การที่เรารู้กฎหมายภาษาฝรั่งเศส และได้ทำงานในวงการกฎหมายศาลปกครองไม่ว่าจะเป็นทนายความ ผู้ฟ้องคดี ข้าราชการในศาลปกครอง พนักงานคดี ตุลาการ ผู้บริหารศาล ถ้ามีภาษาฝรั่งเศสเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหรือประกอบการทำงานจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะไม่มีโอกาสไปศึกษา ณ ประเทศฝรั่งเศส ผมขอยกตัวอย่างท่านที่ทำงานในวงการศาลได้รับตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี การเรียนภาษาฝรั่งเศส เช่น อธิบดีศาลปกครองต่างเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศส และใช้ภาษาฝรั่งเศสได้ดีทั้งนั้น ศาลปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ท่าน ดร.วิชัยจบจากมหาวิทยาลัยปารีส ศาลปกครองขอนแก่น ท่าน ดร.ประสาธน์ จบจากมหาวิทยาลัย Toulouse ศาลปกครองอุตรธานี ท่าน กิตตดนัย แม้ไม่จบปริญญาเอกที่ประเทศฝรั่งเศสแต่ท่านได้ศึกษาความรู้ที่ประเทศฝรั่งเศส หรือรองอธิการบดีศาลปกครองคนปัจจุบันจบจาก Toulouse เช่นกัน ศาลปกครองสูงสุดจะมี ๕ องค์คณะ องค์คณะที่ทำงานประจำคือ ๒, ๓, ๔, ๕ หัวหน้าคณะที่ ๓ จบจาก Aix-en-Provence หัวหน้าองค์คณะที่ ๔ ดร.วรพจน์ จบจากมหาวิทยาลัย Toulouse มีแต่องค์คณะที่ ๕ ที่ไม่จบจากประเทศฝรั่งเศสแต่ท่านก็ศึกษาภาษาฝรั่งเศสเช่นกัน ดังนั้น ด้านกฎหมายคนที่มีภาษาฝรั่งเศสเป็นเครื่องมือย่อมทำงานพัฒนาความรู้ได้ดีกว่าคนที่ไม่มีความรู้ภาษาฝรั่งเศส ยกตัวอย่างคดีสัญญาปกครองในปัจจุบัน ปกติตัวบทกฎหมายต้องระบุหรือนิยามทุกอย่างไว้อย่างชัดเจน แต่ไม่ได้ระบุสาระว่าคืออะไร จึงจำเป็นต้องมีการค้นคว้าตำราภาษาฝรั่งเศส ซึ่งมีการอธิบายสิ่งเหล่านี้ไว้อย่างชัดเจน ทำให้คนรู้ภาษาฝรั่งเศสสามารถทำงานได้ดี ในส่วนตัวภาษาฝรั่งเศสช่วยผมทำงานมาตั้งแต่แรก คือผมเป็นอาจารย์สอนกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญไทยซึ่งเราไม่สามารถใช้ตำรากฎหมายของภาษาอังกฤษหรืออเมริกาได้เต็มรูปแบบ เพราะประเทศอังกฤษไม่มีรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร ประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่งมีรัฐธรรมนูญเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๗ ร่างที่เมือง Philadelphia ซึ่งประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๗๕ และมีความผันผวนทางการเมืองและยกร่างอยู่บ่อย ๆ ประวัติศาสตร์การเมืองรัฐธรรมนูญของไทยคล้ายกับประเทศฝรั่งเศส ซึ่งหลายเรื่องตำราภาษาอังกฤษไม่มี บางครั้งก็ใช้ทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส เช่น Pouvoir Constitoire ดังนั้น หากผู้สอนไม่มีความรู้ภาษาฝรั่งเศส ก็ไม่สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมมาอธิบายให้นักศึกษาได้ หากเราวิเคราะห์ลงไปในด้านกฎหมายภายใน กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมายแพ่งหรือกฎหมายพาณิชย์ มีพื้นฐานประมวลกฎหมายกับประเทศฝรั่งเศสไม่น้อย บางตัวบทกฎหมายเราต้องใช้บริบทของประเทศไทย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวหรือกฎหมายมรดก แต่พื้นฐานของกฎหมายเหล่านี้ตั้งอยู่บนกฎหมายฝรั่งเศส ดังนั้น การรู้ภาษาฝรั่งเศสช่วยให้เราค้นคว้าตำรา ทฤษฎีได้ มีตัวอย่างที่ปรากฏร่องรอยของภาษาฝรั่งเศส เช่น เช็ก ตัวเลขเงิน ซึ่งมีคำที่ใช้คำทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ดังนั้นเห็นได้ว่าทางด้านกฎหมายภาษาฝรั่งเศสมีความสำคัญมาก ขอเสริมจากคำถามของท่านวิรัชว่า การสัมมนานี้เราสามารถรณรงค์ให้คนเรียนภาษาฝรั่งเศสมากขึ้นโดยไม่ได้หมายความว่าให้เราเลิกเรียนภาษาอังกฤษ แต่การรู้ภาษาอังกฤษอย่าง

เดียวไม่เพียงพอจำเป็นต้องรู้ภาษาที่ ๓ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน อิตาลี เป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งในปัจจุบันเราเกี่ยวข้องกับต่างประเทศมาก หากท่านรู้ภาษาไทยและอังกฤษ เมื่อท่านไปอยู่ต่างประเทศท่านกลายเป็นคนที่รู้ภาษาเดียว คือภาษาอังกฤษ หากเรารู้ภาษาที่ ๓ ไม่ว่าจะเป็นฝรั่งเศส เยอรมัน ท่านจะสามารถรู้ ๒ ภาษาซึ่งสามารถช่วยท่านในการดำเนินชีวิตหรือประกอบอาชีพในต่างประเทศได้ การเรียนรู้เพียงภาษาเดียวซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง ในบ้านเราบังคับให้เด็กเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัยแต่ใช้ไม่ได้ ไม่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่ภาษาฝรั่งเศสเริ่มเรียนตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ ๔, ๕, ๖ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาฝรั่งเศสได้ดีกว่าภาษาอังกฤษถึงขั้นที่ว่าไปต่อเอกภาษาฝรั่งเศสได้ แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสมีประสิทธิภาพ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม ถาม “นักโบราณคดีในประวัติศาสตร์ได้รับอิทธิพลบางอย่างในเรื่องการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์จากประเทศฝรั่งเศส ย้อนไปถึงประวัติศาสตร์เรารู้เรื่องหลักศิลา การอ่านจารึก ผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ หลายท่านมาจากประเทศฝรั่งเศส ภาษาฝรั่งเศสมีคุณค่าได้ใช้ภาษาฝรั่งเศสอย่างไร ควรจะวางที่ภาษาฝรั่งเศสในการศึกษาปัจจุบัน”

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สันติ เล็กสุขุม

ผมเรียนภาษาฝรั่งเศสเพราะความจำเป็น จากที่เรียนปริญญาโทโบราณคดีประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี หลักสูตรนี้บังคับให้เรียนภาษาฝรั่งเศส เพราะภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่มีอยู่ในรายวิชาศิลปะเขมรที่พบในไทย มีศิลปะเขมรอยู่มากในประเทศไทย เราจำเป็นต้องศึกษาศิลปะเขมรที่มีอยู่ในไทยโยงไปถึงต้นแบบที่ประเทศกัมพูชา เพราะกัมพูชาชาวฝรั่งเศสได้เข้ามาและเป็นกลุ่มแรก ๆ ที่ได้เข้ามาศึกษาและตั้งระบบ ทฤษฎีต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบมาก โบราณสถานที่เรารู้จักในประเทศไทยเกี่ยวกับศิลปะขอมนั้นมันจำเป็นต้องโยงไปทำความเข้าใจความเข้าใจกับศิลปะขอม ในประเทศกัมพูชาได้จัดระบบไว้หมดแล้ว เราก็ศึกษาของเราและเอาไปเทียบว่ามันอยู่ในส่วนไหนของระบบเพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมทางด้านประวัติศาสตร์ เป็นต้น ผมเริ่มเรียนปริญญาโทการแปล เน้นในเรื่องอ่าน text ภาษาฝรั่งเศส ครูคนแรกคือ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ และหลังเลิกงานผมจะไปเรียนการแปลอีกกับศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล โดยเอา text ของมัสแลน จิโต้ ผู้เชี่ยวชาญศิลปะขอมและลาว เมื่อเรียนแปลก็จำเป็นต้องรู้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ด้วย ดังนั้นผมจึงเรียนปริญญาโทการแปลควบคู่ไปกับไวยากรณ์ หลังจากจบปริญญาโทก็ไปเรียนที่ Vichy หลังจากนั้นก็เข้ามาที่ปารีสมาเรียน D.E.A. ผมทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับศิลปะสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชซึ่งตอนนั้นตรงกับสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ เมื่อเรียนปริญญาเอกไปเรียนโดยตรงกับ Professeur Boisselier ซึ่งท่านเกษียณแล้วและท่านก็มีลูกศิษย์อีกคนหนึ่งคือ มัสแลน จิโต้ ผมอยู่ภายใต้การควบคุมของ มัสแลน จิโต้ และมี Professeur Boisselier เป็น co-advisor ผมไปเรียนภาษาฝรั่งเศสกับ Professeur Boisselier ทุก ๒ อาทิตย์ และไม่ใช่เรียนแค่ศิลปะไทยเขมรแต่ได้เรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสควบคู่ไปด้วย ในวิทยานิพนธ์ของผมช่วงแรกท่านแก้ไขทุกบรรทัดและอธิบายว่าอันไหนใช้ได้อันไหนใช้ไม่ได้ในด้าน sens ของภาษาฝรั่งเศสและในด้านข้อมูลทางประวัติศาสตร์ด้วย หลังจากนั้นผมก็ไปแก้ไขตามที่ท่านบอกและมัสแลน จิโต้ก็แก้ภาษาอีกที ผมได้เรียนรู้มาจนถึง ๒ ปี จากที่แก้ทุกบรรทัดก็เหลือทุกย่อหน้าและทุกหน้า ฉะนั้น ผมเรียนรู้แบบนอกระบบและเรียนปริญญาเอกแบบนอกระบบเพราะได้ใกล้ชิดครูและได้เรียนรู้มาก ผลจากการเรียนรู้และใกล้ชิดครูมีประโยชน์มากมาด้วยภาษาไทยเพราะว่าได้แนวความคิด วิธีคิด และวิธีใช้ภาษาที่รัดกุมรอบคอบมาปรับใช้กับภาษาไทย

ได้วิธีคิดทางด้านวิชาการในการพูดให้รัดกุม การให้ข้อมูลที่มีที่มาที่ไป มีเหตุผล สามารถนำมาปรับใช้กับภาษาไทย กับนักเรียน สิ่งนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับวิธีคิดเชิงวิชาการและความลึกซึ้งทางด้านภาษา

นอกเหนือจากที่เราต้องเรียนภาษาฝรั่งเศสเพื่อศึกษาศิลปะเชมรแล้ว ไม่ใช่เฉพาะศิลปะเชมรแต่รวมไปถึง ศิลปะจามของเวียดนาม ศิลปะลาวด้วย ฝรั่งเศสเป็นคนแรก ๆ ที่เข้าไปศึกษาและได้จัดวางระบบเตือนไว้ จนกระทั่งนักวิชาการชาวอเมริกันหรืออังกฤษ เวลาศึกษาจะใช้ภาษาฝรั่งเศสในการศึกษา ต่อยอด หรือใช้อ้างอิง ฉะนั้น เวลาเราอ่าน text ของนักวิชาการชาวอังกฤษที่อ้างเป็นภาษาฝรั่งเศส ถ้าเรารู้ภาษาฝรั่งเศสและเราไม่แน่ใจ ว่าสิ่งที่เขาพูดมันน่าเชื่อถือแค่ไหนหรือข้อมูลถูกต้องหรือเปล่า เราสามารถตามไปอ่านข้อมูลที่เขาอ้างอิงได้ อันนี้ ถือเป็นข้อดีของการรู้ ๒ ภาษา

ศิลปะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เชื่อมโยงกันหมดตั้งแต่พันกว่าปีที่แล้ว ซึ่งนำมาเผยแพร่โดยศิลปะอินเดีย มาพร้อมศาสนาพุทธและฮินดู ศิลปะอินเดียแพร่กระจายมาที่ดินแดนทวารวดีไปที่พม่าเรียกว่าอาณาจักรศรีเกษตร ไปที่เวียดนามเรียกว่าจาม ไปที่เขมรเรียกว่าศิลปะเจนละ เลยมาจนถึงศิลปะเขมรเมืองพระนครพัฒนาเรื่อย ๆ มาเป็นศิลปะเขมรก่อนสมัยเมืองพระนคร และต่อมาเป็นสมัยเมืองพระนคร ทั้งหมดเป็นเครือข่ายกันรวมทั้งของไทยด้วย เพราะได้มาจากศิลปะในศาสนาพุทธและพราหมณ์ ในเมื่อศิลปะมีเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันได้ เมื่อไหร่ ก็ตามที่เราเข้าใจศิลปะเขมรซึ่งเป็นหลักสำคัญมากและแพร่หลายมาในดินแดนไทยเมื่อพันกว่าปีที่แล้ว เราจึง จำเป็นต้องรู้ภาษาของสิ่งที่เราเข้าไปศึกษาในระยะแรก แล้วตั้งเป็นกฎระเบียบที่ชัดเจนแล้ว นอกเหนือจากศิลปะ เขมรแล้วศิลปะเวียดนามและศิลปะลาวก็เป็นศิลปะที่สามารถศึกษาได้ดีที่สุดและเป็นระบบที่สุดและเป็น text ของภาษาฝรั่งเศส เมื่อศิลปะเขมรเข้ามาครอบงำในดินแดนไทยก่อนที่ศิลปะสุโขทัยและศิลปะอยุธยาจะพัฒนา ขึ้นมาเป็นราชธานี เรามีฐานของศิลปะเขมรที่ตกตะกอนด้วย ฉะนั้น หลีกเลียงไม่ได้เลยที่จะต้องรู้ภาษาฝรั่งเศส เพื่อที่จะเรียนรู้ขั้นตอนของวิชาการทางด้านนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรปราชญ์ ธโนศวรรยางกูร

ในทางวิทยาศาสตร์ด้านการเกษตรเมื่อ ๓๐-๔๐ ปีที่ผ่านมา ความรู้วิชาการทั้งหลายทางด้านเกษตรฝั่ง ตะวันตกคือ สหรัฐอเมริกาประมาณ ๙๙% เป็นภาษาอังกฤษ ความร่วมมือทางเกษตรกรรมระหว่างมหาวิทยาลัย เกษตรกับทางด้านรัฐบาลฝรั่งเศสประมาณ ๓๐ ปีที่ผ่านมา ผมมีโอกาสได้รับทุนจากรัฐบาลฝรั่งเศสไปศึกษาต่อ ณ ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งผมไม่เคยเรียนภาษาฝรั่งเศสมาก่อนจึงต้องเรียนภาษาฝรั่งเศสเพื่อปรับพื้นฐานภาษาเป็น เวลา ๑ ปีก่อนที่จะไปศึกษาต่อที่ปารีส จากการไปศึกษา ณ ประเทศฝรั่งเศสทำให้พบกับองค์ความรู้หรือนวัตกรรม ทางด้านเกษตรกรรมซึ่งไม่เคยเรียนรู้มาก่อนจากตำราภาษาอังกฤษ ซึ่งองค์ความรู้นั้นเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส ทั้งสิ้น และสอนให้รู้ว่าทุกอย่างที่เป็นเหตุเป็นผลกันซึ่งมีพื้นฐานจากคณิตศาสตร์ ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศ เกษตรกรรม มีขนาดและจำนวนประชากรใกล้เคียงกับประเทศไทย แต่เขาสามารถพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเกษตรกรรมได้ สิ่งนี้ถือเป็นประสบการณ์ที่สำคัญ แต่กว่าจะเข้าใจเรียนผมต้องใช้ความอดทนอย่าง มากเพราะต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบทางด้านภาษา หลังจากที่ได้ไปศึกษา ณ ประเทศฝรั่งเศสได้เรียนรู้ วิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศและเป็นช่องทางเชื่อมโยงเครือข่ายความสัมพันธ์ ตัวเราเองกับนักวิจัยหรืออาจารย์ที่นั่น ประเทศฝรั่งเศสมีประเทศที่อยู่ในความดูแลจำนวนมากแม้แต่ประเทศ เกษตรกรรมที่อยู่ในเขตร้อน จึงเป็นช่องทางในการพัฒนาเครือข่ายหรืองานวิชาการได้ดียิ่งขึ้น โดยการแลกเปลี่ยน นักวิจัยหรือทำโครงการร่วมกัน จากความร่วมมือดังกล่าวเป็นเวลา ๒๕ ปี ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ร่วมมือ

กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของประเทศฝรั่งเศส ทำให้เรามีนักวิจัยที่เป็นชาวฝรั่งเศสอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน ๑๐ กว่าคน ภายใต้ศูนย์ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยประเทศฝรั่งเศส นอกเหนือจากนั้น ประการสำคัญคือ ทำให้มีโอกาสศึกษาภาษาฝรั่งเศสอีกด้วย

ปัจจุบันผมดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและวิเทศสัมพันธ์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ มีโอกาสใช้ภาษาฝรั่งเศสในการเจรจาแผนการดำเนินการต่าง ๆ นอกจากสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรแล้วยังได้เพื่อน มีโอกาสให้อาจารย์หรือนิสิตศึกษาในระดับปริญญาเอก และเมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๐ ผมได้ตามเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ศึกษาดูงานด้านเกษตรกรรมที่เมือง Montpellier โดยช่วยงานด้าน ศัพท์เฉพาะด้านเกษตรและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นมงคลสูงสุดในชีวิต นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีพื้นฐานด้านการเกษตร ทำให้มีความร่วมมือกับสหประชาชาติและทางเอเชีย มีเครือข่ายสนับสนุน ทางด้านงานวิชาการและวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ผมเชื่อว่าการมีความรู้หรือศึกษาภาษาฝรั่งเศสมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้นในการสร้างศักยภาพแก่ตนเองในการทำงานหรือความร่วมมือทั้งหลาย อยากจะบอกนักศึกษาว่าหากมีโอกาสศึกษาภาษาฝรั่งเศสจะเป็นประโยชน์ที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จในอนาคตได้

อาจารย์จรินทร์ทิพย์ วรกิจสวัสดิ์

โรงเรียนจิตรลดาให้ความสำคัญกับทุกภาษา ไม่ว่าจะเป็น ภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เยอรมัน ซึ่งนักเรียนในมัธยมปลายมีโอกาสได้เลือกเรียนดังกล่าวตามที่ตนเองต้องการและสนใจ และทางโรงเรียนเน้นกิจกรรมแนะแนวตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะมีอาจารย์สาขาต่าง ๆ เข้าไปให้นักเรียนทำความรู้จัก ซึ่งปกตินักเรียนมัธยมต้นอาจจะไม่รู้จักรวาทภาษาฝรั่งเศส เยอรมันเป็นอย่างไร อาจจะคุ้นเคยภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากอิทธิพลของนักร้อง ภาษาที่เข้ามาในยุคหลัง ๆ โรงเรียนจิตรลดาให้อาจารย์เข้าไปแนะแนวและจะได้เตรียมอุปกรณ์เอกสารต่าง ๆ ให้นักเรียนได้รู้วาทภาษาต่าง ๆ มีความสำคัญอย่างไร ตรงนี้เสมือนให้นักเรียนได้มองเห็นว่า ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และอาจจะเกิดสนใจศึกษาต่อได้ นอกจากนี้ ทางโรงเรียนมีการวางแผนการเรียนภาษาแบบเข้มข้น และเป็นกระแสนับสั่งของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีว่า ไม่เฉพาะนักเรียนที่เรียนด้านภาษา แต่หมายถึงนักเรียนทุกคนในสาขาอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ มีสิทธิ์ที่จะเรียนภาษาอื่น ๆ เช่นกัน หากนักเรียนต้องการเรียนรู้ภาษาเป็นประโยชน์ในอนาคตของนักเรียนต่อไป นอกจากนี้ ทางโรงเรียนจิตรลดามีวิชาเลือกเสรีเป็นทางเลือกเพิ่มเติมให้นักเรียนอีกด้วย เช่น ดนตรีไทย พาณิชยกรรม คอมพิวเตอร์ รวมทั้งภาษาต่าง ๆ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักเรียนสายวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่ไม่ใช่นักเรียนสายภาษาแบบเข้มข้น ได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาทางด้านภาษาเป็นวิชาเลือกเสรีโดยเน้นการสื่อสาร จุดประสงค์ก็เพื่อให้นักเรียนได้รู้ภาษาแม้ว่ามีเวลาเรียนค่อนข้างน้อย ๒ ชม./สัปดาห์ ได้ซึมซับความงามของภาษา รวมทั้งวัฒนธรรมของภาษา ดังนั้น ทางโรงเรียนจิตรลดาให้ความสำคัญกับทุกภาษา จะเปิดสอนทุกภาษาแม้จะมีนักเรียนลงเรียนจำนวนน้อย เช่น อาจารย์สุชาติ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาฝรั่งเศส ได้ตั้งใจสอนและเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักเรียน รวมทั้งพานักเรียนไปแข่งขันในทุกโอกาส ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจและแรงกระตุ้นหรือตัวอย่างที่ดี

